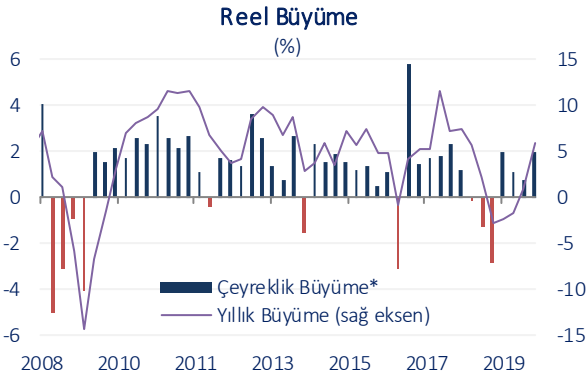

Türkiye ekonomisi 2019'un son çeyreğinde %6 büyüdü.

Türkiye ekonomisi zincirlenmiş hacim endeksine göre geçtiğimiz yılın son çeyreğinde 2018'in aynı dönemine kıyasla %6 ile beklentilerden hızlı büyüdü. Piyasa beklentisi bu dönemde Türkiye ekonomisinin %5 civarında büyüyeceği yönündeydi. Yılın üçüncü çeyreğine ilişkin yıllık büyüme oranı da %0,9'dan %1'e revize edildi.

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış verilere göre Türkiye ekonomisi yılın son çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla hız kazanarak %1,9 oranında büyüdü.

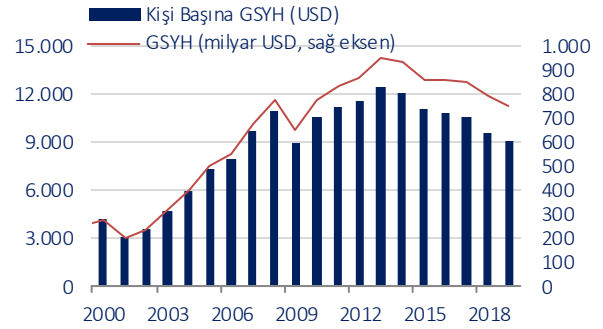
2019 yılı genelinde ise Türkiye ekonomisi %0,9 ile 2009 yılında kaydedilen %4,7'lik daralmanın ardından en düşük yıllık büyüme performansını kaydetti. Diğer taraftan 2019 yılı büyüme oranı Eylül ayında açıklanan %0,5'lik YEP tahmininin üzerinde gerçekleşti.

Kişi başına gelir 9.127 USD oldu.

2019 yılında Türkiye ekonomisinin büyüklüğü cari fiyatlarla 4,3 trilyon TL düzeyine yükseldi. Bu dönemde döviz kuru gelişmelerinin etkisiyle USD cinsi GSYH yıllık bazda %4,5 oranında azalarak 754 milyar USD'ye indi. Kişi başı GSYH de bu dönemde %6'ya yakın azalarak 9.127 USD düzeyinde gerçekleşti.

USD Cinsi GSYH Göstergeleri

Tüketim harcamalarından güçlü katkı...

Harcamalar yöntemine göre tüketim harcamalarının büyümeye katkısı yılın son çeyreğinde arttı. Bu dönemde tüketim harcamaları %6'lık büyümeye 4,3 puan katkı sağlarken, söz konusu katkının 3,9 puanı özel tüketimden, 0,4 puanı da kamu tarafından yapılan tüketim harcamalarından geldi. Yılın son çeyreğinde stok değişimi de 6,5 puanlık katkı ile büyüme performansında önemli rol oynadı.

Net ihracat son çeyrekte büyümeyi aşağı çekti.

Ekonomik aktivitede kaydedilen toparlanmayla birlikte ithalat hacminde yaşanan yükseliş net ihracatın büyüme üzerindeki sınırlayıcı etkisinin son çeyrekte hızlı biçimde yükselmesine neden oldu. Üçüncü çeyrekte büyümeyi 1,5 puan sınırlayan ithalat hacmi artışı son çeyrekte büyümeyi 5,8 puan aşağı çekti. Bu dönemde, ihracat hacmindeki artış GSYH büyümesine 1 puan katkı verdi. Böylece, net ihracat son çeyrekte büyümeyi 4,7 puan düşürdü. Yıl genelinde ise söz konusu kalem ilk iki çeyrekte kaydettiği olumlu performansın etkisiyle GSYH büyümesine 2,3 puan katkı sağladı.

Yatırım harcamalarındaki düşüş sürdü.

Yatırım harcamaları 2019'un son çeyreğinde GSYH büyümesini 0,2 puan ile sınırlı oranda aşağı çekti. Makine

Harcamalar Yöntemiyle Büyümeye Katkılar (2009 zincirlenmiş hacim endeksi)

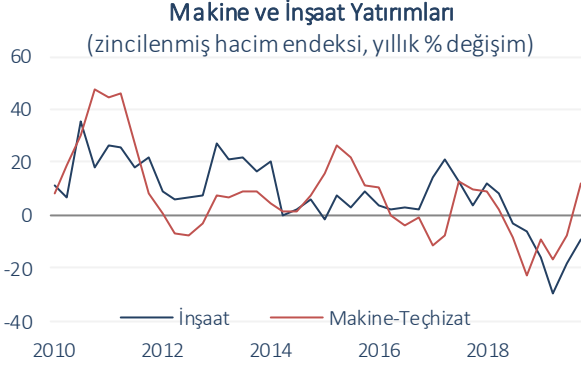
	2017						2018				2019				
	Yıllık	Ç1	Ç2	Ç3	Ç4	Yıllık	Ç1	Ç2	Ç3	Ç4	Yıllık	Ç1	Ç2	Ç3	Ç4
Tüketim	4,5	4,4	2,9	1,2	-3,9	0,9	-2,2	-0,1	1,8	4,3	1,1				
Özel	3,8	3,7	1,6	0,4	-4,7	0,0	-3,1	-0,6	1,1	3,9	0,4				
Kamu	0,7	0,7	1,3	0,8	0,8	0,9	0,9	0,5	0,7	0,4	0,6				
Yatırım	2,4	3,0	1,9	-1,3	-3,5	-0,2	-3,7	-7,1	-3,5	-0,2	-3,6				
Stok Değişimi	0,4	3,4	-0,1	-4,4	-3,9	-1,5	-5,8	-0,1	2,9	6,5	1,1				
Net ihracat	0,1	-3,4	1,0	6,8	8,4	3,6	9,4	5,7	-0,2	-4,7	2,3				
ihracat	2,5	0,2	1,0	3,1	2,2	1,7	1,9	1,8	1,2	1,0	1,5				
ithalat	-2,4	-3,6	0,0	3,7	6,2	1,9	7,5	3,9	-1,5	-5,8	0,8				
GSYH	7,5	7,4	5,6	2,3	-2,8	2,8	-2,3	-1,6	1,0	6,0	0,9				

Not: Tablodaki rakamlar yuvarlamadan ötürü toplamı vermeyebilir.

(*) Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış.

Kaynak: Datastream, TÜİK

ve teçhizat yatırımlarının 5 çeyreklik aranın ardından artış kaydetmesi (%11,7) olumlu bir gelişme olarak not edildi. Öte yandan, inşaat yatırımları yıllık bazda %8,9 ile gerilemeye devam etti. 2019 yılı genelinde yatırım harcamaları büyüme sınırlandıran tek harcama kalemi oldu.

İnşaat sektörü büyümeyi sınırlamaya devam etti.

Üretim yöntemine göre GSYH verileri incelendiğinde 2019'un son çeyreğinde inşaat haricindeki tüm ana sektörlerin büyümeyi desteklediği görüldü. Bu dönemde hizmetler sektörü büyümeye 4,2 puan ile en fazla katkı sağlayan sektör olurken, sanayi sektörü 1,2 puan ile 2018'in ilk çeyreğinden bu yana en olumlu katkısını verdi. İnşaat sektörü ise büyüme üzerindeki negatif etkisini 6. çeyreğe taşıyarak bu dönemde büyümeyi 0,3 puan sınırlandırdı.

2019 yılı genelinde hizmetler sektörü verdiği 1,3 puanlık katkı ile GSYH performansında belirleyici oldu. Sanayi sektörü yılı yatay tamamlarken, inşaat sektörü büyümeyi 0,6 puan aşağı çekti. 2019 yılında tarım sektörünün GSYH büyümesine katkısı 0,2 puan oldu.

Beklentiler...

2018'in son çeyreğinden itibaren 3 çeyrek daralan Türkiye ekonomisi düşük bazın ve iktisadi faaliyetlerdeki görece toparlanmanın etkisiyle 2019'un ikinci yarısından itibaren yeniden büyüme trendine girerek yılı %0,9'luk büyüme performansı ile kapattı. 2020 yılının ilk çeyreğinde düşük baz etkisinin sürdüğü ve büyümenin ertelenmiş tüketimin devreye girmesiyle hız kazandığı tahmin ediliyor. Türkiye ekonomisinin 2020 yılını %4 civarında bir büyümeyle tamamlayacağını öngörüyoruz. Öte yandan, jeopolitik gelişmelerin büyüme performansına olumsuz yansıtılabileceğini değerlendiriyoruz. Ayrıca, küresel ölçekte yayılarak endişe yaratan koronavirüsün yurt içinde ekonomik aktiviteye net etkisi henüz belirsizliğini koruyor.

İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem
Bölüm Müdürü
izlem.erdem@isbank.com.tr

İlker Şahin
Uzman
ilker.sahin@isbank.com.tr

Alper Gürler
Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Gamze Can
Uzman
gamze.can@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya
Müdür Yardımcısı
dilek.kaya@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.